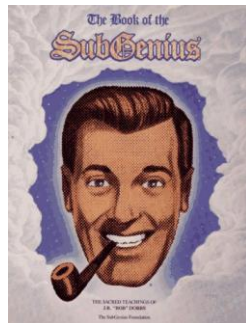


Geir Winje

## Nye religioner og Internett

*De postmoderne religionene inviterer til en gjennomtenkning av religion, modernitet og globalitet - med en intensiv bruk av humor som et litt uvanlig verktøy på det religiøse feltet.*



Selv om vi bor i Tønsberg i Vestfold i det lille landet Norge, er det ikke lenger slik at vi bare hører hjemme i denne regionen. På grunn av Internett kan vi delta i globale prosesser, og på nettet er vi alle redaktører. Før kunne avisredaktører, rektorer, prester og andre hindre den enkeltes ytringer i det offentlige rom, men slik er det ikke lenger. På nettet kan vi til og med grunnlegge nye religioner.

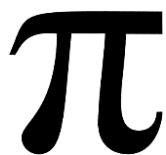
Slike religioner skapes av mennesker over hele verden, med bakgrunn i ulike kulturer. Hvis noen japanere, jamaicanere, nordmenn og indere møtes på nettet, kan de for eksempel konstruere en religionsform med innslag fra buddhisme, rastafari, kristendom og hinduisme. En slik religion vil være synkretistisk. Synkretisme eller religionsblanding oppstår gjerne i tider med mye bevegelse og mange religionsmøter. Kristendommen er i utgangspunktet en synkretistisk religion, for den har innslag fra både jødedom, hellenistisk religion og annet. Den oppsto jo også i en tid da det fant sted mange møter mellom ulike folkegrupper i Romerriket.

De nye religionene preges ikke bare av synkretisme. De markerer gjerne også distanse til andre religioner. Det henger sammen med at de gamle religionene gjerne forutsetter en gammeldags eller førmoderne form for autoritet. En hellig bok, pave, prest eller annen representant for en (gjerne mannlig) guddom bestemmer hva de troende skal tro og mene. I moderne tid er dette idealet forandret. Fra renessansen av er det blitt et stadig mer utbredt ideal at den enkelte skal tenke sine egne tanker, og det er blitt en menneskerett å ha sine egne trosforestillinger.

Et tredje særtrekk ved nye religiøse konstruksjoner er at de har plass til humor. Respekten for autoriteter medfører gjerne sensur. En kan ikke tulle med alt – og tuller en med det guddommelige, kan det oppleves som blasfemi. Hvis en vil bryte med autoritetene på det religiøse feltet, kan det være hensiktsmessig å tulle. Lek med

religiøse konsepter kan virke frigjørende. På en skala fra ren parodi til stort alvor, finner vi en ny, Internett-basert religion som Church of All Worlds ([www.caw.org](http://www.caw.org)) på den seriøse siden. Den har utviklet seg til å bli en toneangivende miljøvernreligion. Mer reinspikka humor preger den kanskje største nye religionen som står for individualitet og kritikk av førmoderne autoritetstro, nemlig The Church of the Subgenius ([www.subgenius.com](http://www.subgenius.com)). Den ble opprettet på 1950-tallet, lenge før Internett, men har fått en ny oppblomstring de siste ti årene. Her kan alle som vil bli prester, og hele trossamfunnet kan ved første øyekast virke som en gigantisk parodi. Her er mange spark til dommedagsstrusler, trossamfunn med store inntekter og selvbestaltede ledere med eksklusive åpenbaringer. Ved nærmere ettersyn er imidlertid ikke alt bare tull. Church of the Subgenius omfatter tusenvis av mennesker som publiserer sine egne religiøse innspill på Internett. Kreativitet, humor og kritisk tenkning synes å inngå i en høyere enhet. Ved hjelp av hjemmesnekret mytologi forsøker de å lage et religiøst, men også moderne "språk" for det gode liv. Målet er å oppnå en tilstand de kaller *slack*, preget av frihet og kreativitet.

Et annet eksempel er diskordianismen. Den har ikke noe sentralt nettsted, men er så gjennomført uorganisert at den har mange. Et utgangspunkt for utforskning av dette trossamfunnet kan være Wikipedia ([en.wikipedia.org/wiki/Discordianism](http://en.wikipedia.org/wiki/Discordianism)). *Discord* kan oversettes med begreper som disharmoni og uorden. Diskordianerne mener nemlig at disharmoni er vel så viktig som harmoni, og slutter seg i dette til moderne kvantefysikk og kaosteori. De dyrker den greske kaosgudinnen Eris, og religionen går derfor også under navnet erisianisme.



Også lokalt grunnlegges stadig nye mer eller mindre tullede trossamfunn. Et eksempel er Pi-ismens Vennesirkel ([www.pisonearth.com](http://www.pisonearth.com)), med Porsgrunn som et kjerneområde. Her dyrkes det hellige tallet 3,14. Et interaktivt medium som Internett åpner altså for nye konstruksjoner - også

på det religiøse feltet. De postmoderne religionene inviterer til en gjennomtenkning av religion, modernitet og globalitet - med en intensiv bruk av humor som et litt uvanlig verktøy på det religiøse feltet.